

Detalii oferta de actiuni Transgaz

De luni, 26 noiembrie, incepe derularea ofertei publice initiale a Transgaz, transportatorul national de gaze naturale al Romaniei. In aceasta oferta statul roman, care este actionar majoritar al Transgaz, pune in vanzare o parte din actiunile detinute in vederea listarii companiei la bursa de valori. Probabil ati auzit de aceasta oferta si va intrebati cum se procedeaza sau daca oferta merita luata in calcul. Am scris acest articol pentru a raspunde la cat mai multe intrebari legate de acest subiect.

Oferta Transgaz este cea mai mare oferta publica initiala de actiuni derulata in Romania, cu o valoare totala de 226 milioane lei. Transgaz este a doua mare companie de stat din domeniul utilitatilor ce face o oferta publica urmata de listarea la bursa e valori, dupa oferta si listarea Transelectrica in anul 2006 ce a fost un mare succes pentru investitori.

Actiunile Transgaz pot fi cumparate in oferta de vanzare in perioada 26 noiembrie – 7 decembrie de catre orice persoane fizice sau companii. Firma noastra, Intercapital Invest, face parte din grupul de distributie al ofertei. Prin urmare, orice persoana interesata poate cumpara actiuni Transgaz de la unul din sediile Intercapital Invest in perioada amintita:

Bucuresti: Bd. Aviatorilor Nr. 33, Etaj 1, Sector 1, telefon 222 8731, 222 8744

Baia Mare: Str. George Cosbuc Nr. 1, Ap. 21-22, Parter, telefon 0262 224 405

Constanta: Str. Mircea cel Batran nr. 99C, Etaj 2, telefon 0241 518 400

Craiova: Calea Bucuresti, bloc R1-R2, parter, telefon 0251 435 364

Bacau: Str. Pictor Aman nr. 94, Etaj 6, telefon 0234 515 175

Pitesti: Str. Banu Maracine Nr. 1, Etaj 1, telefon 0248 221 522

Gasiti detalii complete despre firma si sediile acesteia (inclusiv puncte de reper) pe siteul www.intercapital.ro (sediile sunt prezentate in sectiunea Contact).

Tineti cont de faptul ca oferta nu se distribuie prin orice firma de brokeraj sau banca, ci numai prin Intercapital Invest, Raiffeisen Bank si Raiffeisen Capital & Investment (am inteles de la un client de-al nostru ca exista si alte firme care se lauda ca pot oferi spre vanzare actiuni Transgaz in cadrul ofertei; nu luati in calcul aceste oferte intrucat numai firmele amintite anterior au dreptul acordat de emitent si de CNVM sa vanda aceste actiuni in oferta publica).

Oferta este deschisa oricui – nu este obligatoriu ca o persoana care doreste sa cumpere actiuni Transgaz sa aiba un cont de investitii deschis in prealabil la o firma de brokeraj. De altfel, cumpararea de actiuni Transgaz poate fi o buna ocazie de a intra in contact cu piata de capital si de familiarizare cu investitiile la bursa pentru cineva care nu are niciun fel de experienta in acest domeniu. Desigur, oferta este deschisa si investitorilor existenti la bursa, atat clienti ai Intercapital Invest cat si clienti ai altor firme de brokeraj.

Informatiile complete despre Transgaz, despre actiunile sale si oferta prin care acestea se vand catre public sunt prezentate intr-un document oficial numit *Prospect de oferta*

publica ce este pus la dispozitia potentialilor cumparatori de actiuni pe siteul www.intercapital.ro (linkul este disponibil chiar de pe prima pagina a siteului pe perioada ofertei).

Procedura de cumparare a actiunilor este foarte simpla. Aceasta este descrisa amanuntit pe siteul www.intercapital.ro (linkul este disponibil chiar de pe prima pagina). Pentru cumpararea de actiuni Transgaz nu se platesc comisioane catre firma de brokeraj.

Tineti cont si de programul de vanzare al actiunilor in decursul perioadei ofertei: de luni pana vineri intre 9:00 si 15:00, cu exceptia ultimei zile (7 decembrie), cand programul este intre 9:00 si 13:00. Programul nu poate fi extins (nici macar cu 5 minute datorita intarzierii mijloacelor de transport in comun!) intrucat el este stabilit de catre emitent si prezentat in prospectul de emisiune.

Atentie! Banii pot fi virati numai in perioada de derulare a ofertei (26 noiembrie – 7 decembrie) si trebuie sa ajunga in contul Intercapital Invest pana la sfarsitul zilei de 7 decembrie. Daca banii nu ajung in contul firmei pana la acea data, cumparatorul nu poate face dovada platii actiunilor, nu prezinta actul de identitate in original sau nu completeaza in mod corect si complet formularul de subscriere, depaseste programul de lucru prezentat mai sus, sau suma virata in cont este diferita de cea declarata pe formularul de subscriere, atunci cererea de cumparare de actiuni nu va fi luata in calcul (nu va fi *validata*) de catre Intercapital Invest iar cumparatorul nu va primi actiuni. Se pot cumpara numai numere intregi de actiuni (deci nu si numere de actiuni cu zecimale) iar valoarea minima a este echivalentul a 11 actiuni. Aceste reguli vor fi respectate cu strictete pentru buna desfasurare a ofertei publice.

Personalul Intercapital Invest de la sedii va va oferi raspunsuri la toate intrebarile legate de oferta si va ajuta sa evitati greselile mentionate anterior.

Pretul la care pot fi cumparate actiunile Transgaz in oferta este fixat la 191,92 lei/actiune. O precizare: nu judecati acest pret ca valoare absoluta: daca cineva va spune ca are posibilitatea sa cumpere un apartament de 100.000 euro, aceasta informatie, tratata separat, nu inseamna nimic: un pret de 100.000 euro poate fi prea mare pentru un apartament de doua camere din afara orasului, dar poate fi un pret foarte bun pentru un apartament complet mobilat de patru camere in centrul Bucurestiului.

Tot asa, pretul unei actiuni, tratat ca informatie separata, nu ne spune foarte mult: o actiune cu un pret de 50 lei la bursa poate fi mai *ieftina* decat o actiune cu un pret de 2 lei; in acest context “mai ieftina” inseamna ca actiunea respectiva are o posibilitate de crestere mai mare. Spre exemplu: un investitor dispune de 10.000 de lei, nu isi face calculele bine si alege actiunea de 2 lei intrucat pare mai ieftina; de 10.000 de lei cumpara 5.000 de actiuni. Dupa un timp actiunea creste cu numai 5% de la 2,0 la 2,1 lei, iar investitorul castiga 500 de lei.

Un alt investitor care dispune tot de 10.000 de lei isi face calculele bine si alege actiunea de 50 de lei. Cu cei 10.000 de lei investitorul cumpara numai 200 de actiuni, insa pretul

acestora creste cu 30% de la 50 la 65 lei, iar investitorul castiga 3.000 de lei. Chiar daca a ales actiunea care a costat mai mult (dar a platit aceeasi suma de 10.000 lei), castigul a fost mai mare (bineinteles ca nu exista o regula in sensul ca actiunile cu pret mai mare cresc mai mult – am dat acest exemplu pentru a arata ca fiecare situatie trebuie tratata de la caz la caz). De ce o actiune cu un pret mai mare poate creste mai mult decat una cu un pret mai mic? Pentru ca toate castigurile actiunilor depind de foarte multi factori si nu doar de pretul initial al actiunii la un moment dat; compania cu actiunile de 50 de lei din exemplul de mai sus ar fi putut fi mai performanta decat cea cu actiunile de 2 lei.

Prin urmare, este pretul la care se vand actiunile Transgaz in oferta un pret bun, adica mai poate creste acesta dupa listarea la bursa? Noi credem ca da. Pentru a sustine aceasta afirmatie am elaborat un raport de analiza unde am prezentat diverse elemente si estimari impreuna cu concluziile noastre. Raportul prezinta si un sumar al informatiilor din prospectul de oferta publica, acest din urma fiind un document destul de mare.

Raportul de analiza este disponibil in forma tiparita la sediile Intercapital Invest (prezentate mai sus) si poate fi distribuit in mod gratuit oricarei persoane interesate, fie ca este client al Intercapital Invest, fie ca este client al unei alte societati de brokeraj sau pur si simplu nu este client al nici unei firme de brokeraj dar ar vrea sa cumpere actiuni Transgaz. Simpla cerere a acestui raport la unul din sediile noastre este suficienta pentru a il primi.

Tineti cont de faptul ca raportul de analiza prezinta doar o parere – a noastra – despre aceasta oferta; este bine ca decizia de investitie sa fie luata pe baza unei informari cat mai atente. (noi consideram ca pretul la care se vor tranzactiona actiunile Transgaz la bursa va fi mai mare decat cel la care pot fi cumparate in oferta, totusi nimeni nu stie exact cat va fi pretul la bursa; insa puteti afla argumentele si calculele noastre din acest raport de analiza).

In ce zi este cel mai bine de venit pentru cumpararea actiunilor Transgaz in decursul perioadei 26 noiembrie – 7 decembrie? Teoretic, ziua aleasa nu este asa de importanta, intrucat la alocarea actiunilor nu se tine cont de data cumpararii (desigur, nu veniti dupa 7 decembrie – va fi prea tarziu! De asemenea, nu veniti in zilele de sambata sau duminica!).

Practic, insa, eu va sfatuiesc sa veniti in prima parte a perioadei, mai exact in prima saptamana a ofertei. Motivele sunt doua: mai intai, in prima saptamana aglomeratia va fi mai mica, si vom avea timpul necesar pentru a va raspunde in liniste la toate intrebarile pe care le-ati putea avea. In al doilea rand este foarte posibil ca spre sfarsitul perioadei de oferta sa epuizam raportul de analiza pe care il oferim gratuit investitorilor care vin la sediile noastre. Raportul de analiza contine multe informatii utile pentru cumparatorii de actiuni si ar fi pacat sa nu beneficiati de acesta in format tiparita.

Dupa incheierea perioadei de oferta actiunile vor fi alocate investitorilor. La acel moment vom publica pe siteul www.intercapital.ro rata de alocare, astfel incat fiecare investitor isi va putea calcula numarul de actiuni pe care il va primi. Tinand cont de experienta altor

oferte similare, este foarte probabil ca numarul de actiuni cerute de cumparatori sa depaseasca numarul de actiuni din oferta. In acest caz, fiecare investitor primeste un numar de actiuni mai mic, proportional cu sumele investite. Spre exemplu: daca numarul total de actiuni cerut de cumparatori este de cinci ori mai mare decat numarul de actiuni din oferta Transgaz, atunci la alocare fiecare investitor primeste de cinci ori mai putine actiuni decat a cerut (acesta este un exemplu simplificat; actiunile Transgaz din oferta sunt impartite in doua transe, una pentru investitori mari si una pentru investitori mici, iar acest calcul se face separat pentru fiecare transa, insa principiul se pastreaza).

Cum fiecare cumparator va primi mai putine actiuni decat a solicitat, diferenta de bani va fi returnata investitorului in contul bancar specificat in formularul de subscriere; din acest motiv este esential ca aceasta informatie sa fie completata cu mare grija in formular (bani nu vor fi returnati in numerar; prin urmare, fiecare cumparator de actiuni Transgaz trebuie sa aiba un cont bancar in care sa primeasca diferenta de bani).

Ulterior acestor proceduri actiunile Transgaz vor fi listate la bursa de valori, unde vor putea fi cumparate si vandute de investitori folosind serviciile companiilor de brokeraj. Persoanele care au cumparat actiuni in oferta le pot vinde la bursa la acel moment, iar persoanele care nu au cumparat in oferta pot cumpara de la bursa (desigur, persoanele care au cumparat in oferta pot alege sa cumpere si mai multe actiuni sau sa vanda numai o parte din actiunile cumparate initial).

Listarea actiunilor la bursa de valori va avea loc in primul trimestru al anului 2008, astfel incat, desi actiunile se cumpara in oferta intre 26 noiembrie si 7 decembrie, tranzactiile la bursa ar putea incepe in primele luni ale lui 2008 (data exacta nu poate fi cunoscuta dinainte, intrucat depinde de o serie de proceduri necesare listarii).

Ce se intampla pana atunci? Chiar daca o parte din bani vor fi returnati fiecarui cumparator in cazul in care numarul de actiuni alocate este mai mic decat cel dorit datorita cererilor mai mari de actiuni (situatie numita *suprasubscriere*), banii pentru actiunile cumparate si alocate raman blocati pana la inceperea tranzactionarii actiunilor cand acestea pot fi vandute la bursa. Ce face un cumparator daca are nevoie si de acei bani mai devreme?

Oferta Transgaz aduce o premiera foarte interesanta pe piata de capital din Romania: *drepturile de alocare*. Pentru a evita problema imobilizarii banilor descrisa mai sus, fiecare investitor va primi cate un drept de alocare pentru fiecare actiune alocata. Drepturile de alocare sunt instrumente financiare ce se vor tranzactiona la bursa la fel ca actiunile, insa avantajul este ca aceste drepturi vor fi tranzactionate mult mai repede decat actiunile.

Sa luam un exemplu: o persoana doreste sa cumpere 1.000 de actiuni Transgaz in oferta publica. Dupa inchiderea ofertei se constata, insa, ca totalul cererilor de actiuni este de cinci ori mai mare (pentru transa investitorilor mici), astfel incat persoana respectiva va primi numai $1.000 / 5 = 200$ actiuni (cererea de 5 ori mai mare este doar un exemplu; cifra exacta nu o putem sti acum si o vom cunoaste numai dupa inchiderea ofertei!).

Diferenta de bani pentru cele $1.000 - 200 = 800$ de actiuni nealocate va fi returnata cumparatorului dupa inchiderea ofertei in contul bancar indicat in formular.

Ce se intampla cu restul de bani? Pentru cele 200 de actiuni cumparatorul va primi 200 de drepturi de alocare. Acestea se vor tranzactiona la bursa dupa inchiderea ofertei (mult mai repede decat actiunile). In cazul in care cumparatorul constata ca are nevoie de bani inainte de listarea actiunilor, atunci poate vinde drepturile de alocare la bursa (sau o parte a lor) si isi poate recupera banii (sau o parte a lor). Daca, dimpotriva, cumparatorul nu este multumit ca va primi numai 200 de actiuni, atunci mai poate cumpara drepturi de alocare de la bursa, de la persoane care le vand pentru ca au nevoie de bani. Drepturile de alocare vor avea si un pret la bursa care poate fi diferit de pretul din oferta si poate varia.

In cazul in care cumparatorul este multumit cu cele 200 de actiuni pe care le va primi, atunci nu va face nimic in legatura cu drepturile de alocare.

Imediat inainte de listarea la bursa a actiunilor propriu-zise, tranzactionarea drepturilor de alocare se va incheia, drepturile vor "expira" si se vor "transforma" in actiuni. La acel moment, pe baza listei detinatorilor drepturilor de alocare se va face alocarea finala a actiunilor.

Cumparatorul care a primit 200 de drepturi de alocare si nu a facut nimic cu ele va primi exact 200 de actiuni; daca persoana respectiva a mai cumparat drepturi de alocare suplimentare de la bursa, atunci va primi mai multe actiuni pe care le va putea tranzactiona; in fine, persoana care a vandut drepturile de alocare si si-a recuperat banii nu va mai primi nicio actiune (sau va primi mai putin de 200 daca a vandut doar o parte din drepturi).

Aceasta procedura cu drepturile de alocare pare complicata, insa puteti retine doar doua lucruri in legatura cu aceasta: 1. daca veniti la sediile noastre, fie la momentul subscrierii, fie ulterior, veti primi toate informatiile si lamuririle necesare si 2. daca veti cumpara actiuni in oferta Transgaz si vreti sa le pastrati, pur si simplu nu va faceti griji in legatura cu aceste drepturi de alocare – ele vor "expira" si veti primi actiuni Transgaz fara sa faceti absolut nimic in plus.

Mai departe va incepe tranzactionarea actiunilor la bursa de valori. Si aici aveti mai multe variante: daca doriti sa pastrati actiunile cumparate, atunci nu trebuie sa faceti nimic – pur si simplu urmariti pretul actiunilor in presa sau pe kmarket.ro si vedeti cum evolueaza valoarea acestora; daca doriti, veti putea oricand sa mai cumparati actiuni in plus de la bursa pentru a va spori detinerile, sau veti putea sa vindeti o parte din actiunile detinute. (cumpararea de actiuni la bursa dupa listare este diferita de cumpararea de actiuni in oferta publica desfasurata in perioada 26/11 – 07/12; dupa cum am vazut mai sus, este posibil ca de la bursa sa cumparati la un pret mai mare decat cel din oferta, si atunci pierdeti un potential castig). Procedura de vanzare si cumparare la bursa presupune deschiderea unui cont de investitii – procedura foarte simpla si rapida.

Cam acestea ar fi informatiile pe care m-am gandit sa le vi le prezint pe aceasta tema.

Nu uitati – va asteptam la sediile noastre pentru a va oferi un exemplar gratuit din raportul nostru de analiza pentru oferta Transgaz. Pentru orice alte intrebari legate de oferta ne puteti scrie pe adresa office@intercapital.ro. Va asteptam!

Razvan Pasol